

Zeleni poziv

Vodič za volontiranje u zaštiti životne sredine

PRAKTIČAN I INSPIRATIVAN VODIČ ZA SVE KOJI ŽELE
DA SVOJIM DELOVANJEM ZAŠTITE PRIRODU, OSNAŽE
ZAJEDNICU I PRONAĐU LIČNI SMISAO KROZ VOLONTIRANJE

Autorka:

Darija Šajin, diplomirana pravnica i ekološka aktivistkinja
Osnivačica Arhus centra Novi Sad

Godina izdanja:

2025

Mesto izdanja:

Novi Sad

Izdavač:

Arhus centar Novi Sad

Štampa:**Tiraž:**

Vodič za volontiranje u zaštiti životne sredine finansirala je Misija OEBS-a u Srbiji u okviru projekta „Unapređenje primene Arhuske konvencije kroz podizanje svesti, javni dijalog, umrežavanje i veće učešće građana“, koji je realizovao Arhus centar Novi Sad.

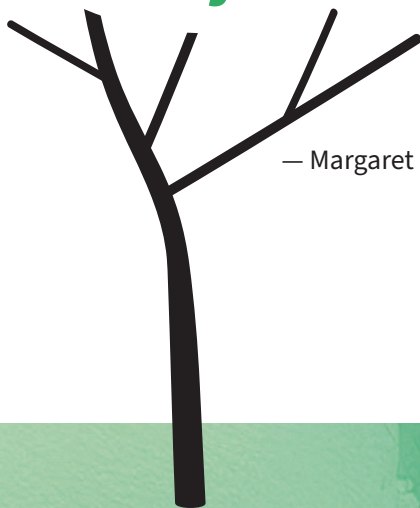
Stavovi izneti u vodiču pripadaju isključivo autorki i njenim saradnicima i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS-a u Srbiji. Svi pojmovi koji su u tekstu korišćeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju i muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Sadržaj

1. Uvod	7
2. Zašto volontirati za prirodu	9
3. Kako izgleda volonterska akcija	11
4. Tvoje mesto u zelenoj akciji	14
5. Partnerstva sa svrhom	16
6. Kako organizovati volontersku akciju	21
7. Važni datumi za volontere	24
8. Pet stvari koje možeš da preduzmeš već ove nedelje	26
9. O autorki i njenoj misiji	29

**Nikada ne
sumnjaj da mala
grupa promišljenih,
posvećenih građana
može promeniti svet;
zapravo, to je jedino
što ga je ikada i
menjalo.**

— Margaret Mead

1. Uvod

Zamislite vodiča koji vas ne uči samo kako da volontirate, već vas poziva da postanete deo promene, ne zato što to nalažu propisi ili zato što je trenutno moderno, već zato što duboko verujete da je pravo na zdravu životnu sredinu – ljudsko pravo.

To pravo danas traži vaš glas, jer klimatske promene više nisu stvar budućnosti. One su tu – svakodnevne i sveprisutne, utiču na vazduh koji udišemo, na vodu koju pijemo, na zemlju koja nas hrani i na domove koje gradimo.

Prema podacima UNDP-a, najveći teret klimatskih promena snose upravo oni koji su im najmanje doprineli – deca, žene, siromašne i marginalizovane zajednice. Ovi podaci su detaljno predstavljeni u UNDP-ovom izveštaju “Climate change is a matter of justice – here’s why“, koji možete pronaći na sledećem linku: <https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/climate-change-matter-justice-heres-why>. Zato volontiranje u zaštiti životne sredine nije samo čin brige za prirodu, već i čin solidarnosti, pravednosti i odgovornosti prema zajednici.

Ovaj vodič je moj lični alat – rezultat više od dve decenije iskustva, stotinu edukativnih i desetine volonterskih akcija koje sam osmislila i vodila širom Srbije. Kao diplomirana pravica i ekološka aktivistkinja, svoj rad temeljim na Arhuskoj konvenciji – ključnom međunarodnom dokumentu koji povezuje pravo, prirodu i građane. Ka osnivačica Arhus centra Novi Sad, razvila sam metodologiju koja spaja entuzijazam volontera, odgovornost institucija i kapacitete privatnog sektora. Ta metodologija živi u akcijama pošumljavanja,

uređenju prirodnih dobara, edukacijama za mlade i žene preduzetnice, kao i u partnerstvima sa kompanijama koje znaju da društvena odgovornost nije trošak – već ulaganje u budućnost.

Zato sam napisala *Zeleni poziv*. Na stranicama koje slede, upoznaćete kako izgleda jedna volonterska akcija, kako da je samostalno organizujete, kako da se priključite postojećim inicijativama i kako da u tome pronađete sopstveni smisao. Predstaviću vam konkretne alate koji volonterizam pretvaraju u pokretačku snagu zajednice. Ukoliko ste odlučili da zakoračite izvan svakodnevice i doprinesete nečemu većem od ličnih interesa – dobro došli.

Zahvaljujem Misiji OEBS-a u Srbiji na podršci pri izradi ovog vodiča, kao i na višegodišnjoj saradnji i poverenju koje ukazuju Arhus centru Novi Sad. Njihova podrška omogućila je da znanje, iskustvo i strast za ekološkim volonteranjem postanu dostupni svima koji žele da budu deo promene. Posebna zahvalnost pripada i svim volonterima, kolegama i partnerima koji su godinama sa mnom delili teren, ideje i veru u moć zajedništva.

**Vaša
odluka da
odgovorite na
Zeleni poziv već
je prvi korak ka
promeni.**

2. Zašto volontirati za prirodu

Prirodi nisu potrebni savršeni ljudi. Potrebni su prisutni – oni koji ne zatvaraju oči pred problemima, već ih pretvaraju u akciju. Volontiranje za prirodu nije samo pomoć – to je način života, pogled na svet i lična odluka da budemo deo rešenja. Pravo pitanje nije da li treba da se uključimo, već – kada je pravi trenutak? Upravo je sada pravi trenutak.

Zamislite sledeće: Budite se i znate da ste deo rešenja. Niste deo čekanja. Niste deo krivice. Niste deo okretanja glave. Vi ste deo delanja. To je osećaj koji donosi volontiranje za prirodu.

Mnogi se pitaju: **„Šta ja tu mogu?“**

Odgovor je jednostavan – mnogo više nego što mislite. Svaka velika promena počinje malim, ličnim korakom, koji ne dolazi spolja, već iznutra, a birate ga sami. Priroda vam neće poslati mejl. Neće zakucati na vrata. Svaki potok, svaka reka i svaki zapušteni kutak vaše okoline – zove vas. Na vama je da odlučite – hoćete li se odazvati ili ćete, još jednom, odgovor odložiti za neki „ponedeljak“. Planeta više nema vremena za ponedeljke.

Volontiranje u zaštiti životne sredine nije samo sadnja drveća. To je sadnja vere u budućnost. To je najjeftiniji, a najmoćniji lek protiv apatije.

Kada poklonite svoje vreme, ne gubite ništa. Dobijate – smisao, pripadnost, energiju, snagu. Upoznajte ljude koji misle kao vi, a najvažnije je to što upoznajte bolju verziju sebe. Zato ne čekajte idealan trenutak. Takav trenutak ne postoji. Postoji samo – odluka.

Ovaj vodič postoji da vam bude saputnik. Da vas pokrene, ohrabri i podseti:

**Vi ste
potrebni.
Vi ste deo
rešenja. Potrebni
ste zemlji – ne
sutra. Danas.**

3. Kako izgleda volonterska akcija

Volonterska akcija izgleda, pre svega, živo. Autentično. Nekad pomalo neuredno, ali uvek ispunjeno smislom. To nije korporativna operacija sa šefovima i tabelama. To je susret ljudi, prirode i jedne zajedničke ideje: da ostavimo trag koji će trajati.

Akcija počinje mnogo pre nego što alat dotakne zemlju. Počinje dogovorom, poverenjem i željom da se nešto promeni. Najčešće nastaje u mesnoj zajednici, na parkiću, livadici, u školskoj učionici ili ispred lokalne prodavnice – tamo gde se rađa ideja da zajedno možemo nešto da očistimo, oplemenimo, zasadimo. Tada se okupljaju komšije, roditelji, nastavnici, članovi udruženja, radnici, deca.

Podela uloga nastaje spontano – neko donosi alat, neko vodi spisak zadataka, neko zadužuje rukavice i boce s vodom, neko priprema užinu.

Na dan akcije dolazi se ranije, sa osmehom. Neko je tu prvi put, neko je već veteran volonterskih dana.

Svi rade ono što mogu i žele:

- jedni čiste smeće,
- drugi kreće zidove,
- treći sade biljke i drveće,
- četvrti razgovaraju sa decom o prirodi,
- peti dokumentuju celu priču – da ostane za inspiraciju.

Nema uniformi. Nema hijerarhije. Postoji samo zajedništvo i jasno „zašto“ – svi znaju zašto su tu.

Rad se ne meri satima, već efektima: očišćen prostor, posađeno drvo, postavljene kante za smeće, uređeno igralište, osmeh deteta koje prvi put drži grabulje, metlu, lopatu.

Na kraju dana, rezultat nije samo lepši kraj. Rezultat je snažnija zajednica. Ljudi se više pozdravljaju. Deca ponosno pokazuju svoje delo.

A priroda odgovara svojim jezikom: bojama, tišinom, zahvalnošću.

To je volonterska akcija:

Praktična. Uključujuća. Smisljena.

To je škola života – na otvorenom.

**Volonterska
akcija počinje
željom – a završava
zajednicom.**

5 koraka ka uspešnoj volonterskoj akciji

1. Priprema i planiranje

Dogovor sa lokalnim akterima, izbor lokacije i definisanje cilja: sadnja drveća, čišćenje kanala, obnova igrališta, sakupljanje otpada.

2. Okupljanje tima

Pozivanje građana, udruženja, škola, medija i lokalnih kompanija. Napraviti poziv koji inspiriše i mobiliše.

3. Nabavka materijala i bezbednost

Obezbediti alat, zaštitne rukavice, vreće za otpad, vodu, osveženje i prvu pomoć. Sigurnost i udobnost su preduslov dobre akcije.

4. Realizacija na terenu

Jasna podela zadataka, negovanje timskog duha i stvaranje pozitivne i motivišuće atmosfere. Uključiti i edukativne sadržaje.

5. Zatvaranje i refleksija

Zajednički osvrt na učinjeno, fotografije, zahvalnice, evaluacija i zakazivanje naredne akcije.

4. Tvoje mesto u zelenoj akciji

U volonterskoj akciji – svako ima mesto. Ne moraš držati alat da bi bio koristan.

Zeleni tim nije uniformisan ni jedinstven – on je šaren, živ i prilagodljiv. U tome je njegova snaga. Volontiranje u zaštiti životne sredine ne znači samo fizički rad – već celokupno angažovanje: kreativno, organizaciono, edukativno, motivaciono.

Ako imaš ruke – možeš saditi.

Ako imaš glas – možeš inspirisati.

Ako imaš znanje – možeš deliti.

Ako imaš volju – možeš promeniti tok stvari.

Neko organizuje ljude, neko fotografiše, neko pravi objave na društvenim mrežama, neko brine o deci, neko donosi radni materijal, osveženje, neko samo sluša i podržava.

Svaka uloga je važna. Svaka prisutnost se računa.

Možda si ti osoba koja spaja ljude.

Možda si tihi posmatrač koji se priključuje prvi put – ali već sutra okuplja svoj tim.

Možda voliš logistiku, ili priču, ili energiju rada u prirodi.

Zeleni poziv je i tvoj poziv – jer aktivizam danas traži ljude svih profila, talentata i energije.

Poseban poziv se upućuje mladim ljudima – onima koji često misle da ih društvo ne vidi dovoljno jasno.

Njihov glas, znanje i energija danas su potrebni nego ikada.

Mladi širom sveta prepoznati su kao ključni akteri u borbi protiv klimatskih promena. Njihova energija, inovativnost i posvećenost čine ih neprocenjivim resursom u stvaranju održive budućnosti.

Zato zastani i zapitaj se:

Šta me pokreće?

U čemu sam dobar?

Koju ulogu mogu da preuzmem u sledećoj zelenoj akciji?

Zapiši odgovor. To je tvoj prvi korak.

5. Partnerstva sa svrhom

Kada priroda pozove – odgovaraju oni koji je razumeju.

U Arhus centru Novi Sad verujemo da je najjači saveznik prirode zajedništvo. Zato svaku našu volontersku akciju gradimo na partnerstvima – između građana, institucija, kompanija i upravljača prirodnih dobara. Partnerstvo za nas nije formalnost. To je način rada, način da se ostavi trag.

Zajedno stvaramo prostor u kojem svaka strana doprinosi – neko znanjem, neko rukama, neko resursima. Priroda, više od svega, ceni vreme. Vaše slobodno vreme. Kada poklonite vreme prirodi – poklonili ste pažnju, prisustvo i brigu. To je najvrednije što možete dati. Zato je volontiranje zaposlenih jedno od najsnažnijih sredstava koje kompanija ima. Ono ne nosi samo logo – nosi poruku o vrednostima, o svrsi, o tome šta kompanija zaista jeste.

OEBS: Zajednički odgovor na klimatske izazove

OEBS (Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju) ističe važnost uključivanja privatnog sektora, akademske zajednice i civilnog društva u rešavanje izazova koje donose klimatske promene.

Ova preporuka jasno je izražena u Odluci br. 3/21, usvojenoj na Ministarskom savetu OEBS-a 3. decembra 2021. godine. U tački 9. odluke navodi se:

„Ohrabruje se pristup koji uključuje više zainteresovanih strana u rešavanju klimatskih promena, aktivnim angažovanjem privatnog sektora, akademske zajednice, civilnog društva i svih drugih relevantnih aktera, uključujući organizacije žena i mladih.“

Ministarski savet OEBS-a, Odluka br. 3/21 – [Jačanje saradnje u suočavanju sa izazovima koje donose klimatske promene](#)

Društveno odgovorno poslovanje (CSR – corporate social responsibility) – nije trofej. To je odgovor na izazove koji nas sve pogađaju: klimatske promene, urušavanje poverenja, krize. Kompanije koje ga iskreno primenjuju ne grade reputaciju – grade otpornost, i to zajedno sa lokalnom i širom zajednicom.

Volonterske akcije zaposlenih donose puno koristi kompanijama: povezivanje ljudi, vraćanje svrhe poslu, otkrivanje energije tima i što je najvažnije – ostavljaju trag koji zajednica ne zaboravlja.

**Kada tim
dođe da radi – ne
da se fotografiše
– tada volontiranje
dobija svoju pravu
snagu.**

Partnerstva koja imaju dušu

Erste banka a.d. Novi Sad

Klub Erste volontera stoji kao primer kada kompanija prepozna snagu ljudi i pokrene je u pravom smeru. Njihovi zaposleni dolaze na volonterske akcije ne radi promocije, već da bi ostavili trag. U velikom broju, sa osmehom i posvećenošću – zajedno sa decom, kolegama i lokalnim zajednicama – stvaraju promene koje se ne brišu prvim vetrom. Grade osmatračnice za ptice, čiste plovne puteve, postavljaju odmorišta, uređuju škole, sakupljaju otpad, pomažu prihvatilištima za napuštene pse. Njihove akcije imaju ritam, energiju i dušu – baš onakvu kakva se ne može narediti, već se živi. Od njih je sve krenulo, od njih smo naučili šta znače „velika volonterska akcija“ i volontiranje koje traje – iskreno, tiho, sa strašću za prirodu i zajedništvo.

UniCredit banka Srbija a.d.

Volonterski klub UniCredit banke prvi put je ostvario saradnju sa Arhus centrom Novi Sad 2024. godine. U zajedničkoj akciji „*Potkovica na poklon*“, realizovanoj u Specijalnom rezervatu prirode Obedska bara, pokazali su kako se pažljivo i s poštovanjem ulazi u prirodu. Njihovi volonteri su ostavili snažne tragove – znali su zašto su tu. Ova akcija nije bila samo doprinos rezervatu – bila je snažna poruka o ulozi korporativnog sektora u zaštiti prirode i društvenoj solidarnosti.

Lafarge Beočin

Lafarge je višegodišnji partner Arhus centra Novi Sad u znanju, akciji i zajedničkom razumevanju uloge industrije u zaštiti životne sredine. Njihova vrata su uvek otvorena – za dijalog, za volontiranje, za nove ideje. Volontiranje sa

njima je spoj industrijskog iskustva i društvene odgovornosti – primer toga kada lideri ne samo govore o održivosti, već je i žive. Lafarge pomaže lokalnim zajednicama – od podrške vrtićima i školama, do konkretne pomoći javnom sektoru. Njihova spremnost za partnerstvo ne staje na fizičkoj pomoći. Kroz brojne tematske događaje i okupljanje naučne i stručne zajednice, postali su most između znanja i prakse, između građana i zelene tranzicije. Ovo je partnerstvo koje se ne meri brojem ljudi na terenu – već brojem puta kada su rekli „računajte na nas“ – i to ispunili.

Javni sektor – naši tihi saveznici

Upravljači prirodnih dobara i javna preduzeća stoje u osnovi svake uspešne akcije. Njihovo znanje, dozvole i logistika često su nevidljivi, ali su ključni stub svake zakonite i korisne inicijative. Bez njih – nema temelja. Sa njima – akcije dobijaju smisao.

Snaga udruženih snaga

Ovaj vodič pokazuje šta se događa kada se udruže tri sektora: privatni sektor, javni sektor i civilno društvo. Kada firme otvore svoje volonterske timove, institucije svoja vrata, a građani svoja srca – priroda dobija ono što joj pripada: pažnju, vreme i ljubav.

**Sami
možemo učiniti
tako malo;
zajedno možemo
učiniti toliko mnogo.**

— Helen Keller

CSR kutak

Kako kompanije mogu koristiti vodič *Zeleni poziv* u CSR praksi?

Vodič je rezultat dugogodišnjeg terenskog rada i testiranih metoda angažovanja zajednice. Kompanije koje neguju društveno odgovorno poslovanje, imaju priliku da u CSR praksu unesu duh terena, entuzijazam zajednice i autentične ekološke vrednosti.

Zašto uključiti vodič u vašu CSR strategiju?

Jača timski duh kroz zajednički cilj u prirodi.

Povezuje firmu sa lokalnom zajednicom i realnim izazovima.

Pruža proverene, primenljive modele volontiranja.

Kako ga koristiti?

- ☐ Uvrstite ga u „onboarding“ paket za nove zaposlene.
- ☐ Organizujte Zeleni dan – korporativnu volontersku akciju.
- ☐ Pokrenite interno izazovno pitanje: „Ko pokreće sledeću akciju?“
- ☐ Postavite QR kod ovog vodiča na oglasne table, interni bilten, prezentacije.

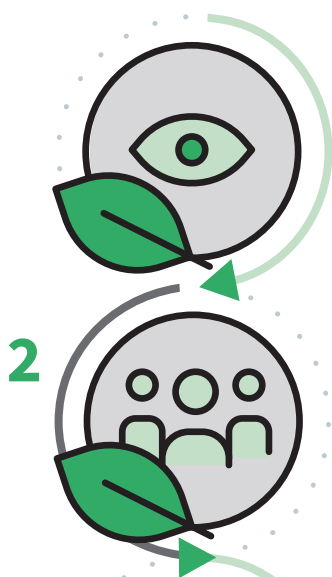
6. Kako organizovati volontersku akciju

Ne moraš biti profesionalni organizator, imati budžet ili tim od deset ljudi.

Za pokretanje volonterske akcije dovoljni su: jedna ideja, jedno mesto, nekoliko posvećenih ljudi – i volja koja ne traži dozvolu.

Možda izgleda lako – ali zahteva ozbiljan pristup. Ovaj deo vodiča je tvoj plan za akciju. I vetar u leđa.

5 osnovnih koraka do dobre akcije

1. Identifikuj potrebu

1 Pogledaj oko sebe. Šta je ono što treba urediti, očistiti, sačuvati? Park? Priobalje? Stazu koju svi koriste, a niko ne održava?

U svakoj zajednici postoji jedno mesto koje čeka da ga neko vidi. Preuzmi tu ulogu.

2. Okupi ljude

Pozovi komšije, prijatelje, školske drugove, istaknute pojedince, lokalna udruženja.

Ne traži broj – traži motivaciju. Napravi objavu na mrežama, plakat, možeš jednostavno pozvati nekog.

3. Pripremi teren i alat

Sastavi spisak: alat, zaštitna oprema, voda, užina. Zatraži dozvole ako su potrebne, kontaktiraj javna preduzeća. Pitaj. Većina će rado pomoći. Ne moraš sve sam – podeli obaveze.

4. Budi domaćin, ne šef

Dočekaj ljude sa osmehom. Jasno podeli zadatke, slušaj tim.

Najvažnije: pokaži zahvalnost. Volonteri su tu zbog ideje – ne zbog tebe.

5. Zatvori akciju i ostavi trag

Očistite prostor, saberite utiske, zabeležite rezultate, slikajte tim.

Zahvali se – i javno i lično.

Podeli priču sa zajednicom. Tako počinje sledeća akcija.

Saveti iz iskustva:

- Ako niko ne dođe – kreni sam. Taj jedan put pravi razliku.
- Ako te lokalna uprava ignoriše – napiši dopis.
- Ako ti kažu da je besmisleno – seti se da su sve promene počele tiho.
- Ne moraš imati sve. Moraš imati – razlog zašto.

Organizovanje volonterske akcije je kao planinarenje – ideš korak po korak, saplićeš se, ali ideš uzbrdo.

Brza check-lista:

- ☐ Imam lokaciju i cilj
- ☐ Imam bar tri osobe koje žele da učestvuju
- ☐ Napravljen je spisak potrebnog materijala
- ☐ Postoji plan zaduženja i bezbednosti
- ☐ Predviđen je prostor za osveženje i zahvalnost
- ☐ Akcija će biti dokumentovana i podeljena

Tvoja akcija ne mora biti velika. Mora biti – **pokrenuta**.

I mora imati ono što se danas najviše ceni – iskrenu nameru.

**Najbolji
način da
pronađeš sebe
je da se izgubiš u
službi drugima.**

— Mahatma Gandhi

7. Važni datumi za volontere

Kalendar akcije, ne samo podsećanja

Vreme provedeno u prirodi nije izgubljeno vreme. To je ulaganje – u zdravlje, otpornost i zajedništvo. Zato postoje dani u godini kada se priroda čuje glasnije, kada nas kalendar poziva da podignemo glas, zasučemo rukave, posadimo, očistimo, edukujemo.

Ovi datumi nisu samo simbolični. Oni su stvarne prilike za delovanje.

Ekološki kalendar volontera:

22. mart – Svetski dan voda

Akcija: Očisti obalu potoka ili reke. Održi radionicu o važnosti očuvanja izvora vode u školi ili lokalnom prostoru.

22. april – Dan planete Zemlje

Akcija: Najveći volonterski dan u svetu. Organizuj sadnju drveća, ekološke šetnje, javne radionice ili izložbu „pre i posle“ akcije.

5. jun – Svetski dan zaštite životne sredine

Akcija: Pokreni inicijativu ili napiši pismo lokalnoj samoupravi. Pitanje koje svi izbegavaju možeš ti otvoriti.

16. septembar – Međunarodni dan zaštite ozonskog omotača

Akcija: Podeli korisne informacije na društvenim mrežama o uticaju pojedinaca na kvalitet vazduha i energetske efikasnost. Uključi i lokalne škole.

21. septembar – World Cleanup Day / Međunarodni dan čišćenja sveta

Akcija: Organizuj čišćenje u svom naselju. Dokumentuj rezultat i motiviši druge slikom i pričom.

5. decembar – Međunarodni dan volontera

Akcija: Napiši svoju volontersku priču. Podeli šta te pokreće i pozovi još nekoga da ti se pridruži. Uruči zahvalnice volonterima.

Ovi datumi nisu samo simbolični. Oni su stvarne prilike za delovanje.

Zato izaberi datum. Zapiši ga.

Zakaži zelenu inicijativu.

EKOLOŠKI KALENDAR VOLONTERA

OČISTI 22 MART	ZASADI 22 APRIL	POKRENI 05 JUN
PODELI 16 SEPTEMBAR	OČISTI 21 SEPTEMBAR	UKLJUČI SE 05 DECEMBAR

8. Pet stvari koje možeš da preduzmeš već ove nedelje

Ne moraš čekati sledeći seminar. Sledeći grant. Sledeću savršenu priliku.

Ova nedelja je tvoj trenutak. Ako držiš ovaj vodič u rukama – to znači da već imaš nameru. A od namere do akcije – samo je jedan korak.

Pet koraka koje možeš napraviti odmah:

1. Započni manju inicijativu

Udruži se sa još dvoje ljudi. Uredi jednu stazu, počisti ugao u naselju, osveži prostor koji svi koriste.

Ne mora biti obimno – važno je da bude iskreno i delotvorno.

2. Posadi nešto

Drvo, začinsku biljku na prozoru, cveće ispred zgrade, seme u školskom dvorištu...

Ili još bolje – posadi ideju. Reci nekome zašto je priroda važna.

3. Očisti prostor koji koristiš

Pogledaj ispred zgrade, iza škole, pored autobuske stanice.

Ako ti je ružno da prolaziš pored – verovatno je vreme da učiniš nešto.

4. Podeli dobar primer

Fotografija sa akcije, priča iz sela, reč tvoje bake koja sadi drvored – podeli to.

Ljudi se pokreću kad vide da je promena moguća.

5. Pošalji poruku svojoj školi, firmi, opštini

Jedan e-mail sa predlogom za akciju. Ne moraš imati plan – samo inicijativu.

BONUS KORAK

Pokloni ovaj vodič nekome.

Ako svako od nas pokrene samo još jednog – biće nas dovoljno.

**Zeleni
poziv se ne završava
ovde. Ovde tek počinje.
U tvom kraju, u tvom
danu, u tvojim rukama.
Kada se priroda obrati – ti si
njen glas. Tvoje delovanje
menja svet više nego
što misliš.**

Volonterski tim – sakupljanje otpada na priobalju reke Dunav u Parku prirode „Begečka jama” 2024. godine

Tim koordinatora Arhus centra Novi Sad u pripremi volonterske akcije

9. O autorki i njenoj misiji

Darija Šajin je diplomirana pravnica, ekološka aktivistkinja i osnivačica Arhus centra Novi Sad. Rođena u Osijeku, a životno i profesionalno formirana u Srbiji, gde je završila Pravni fakultet u Beogradu. Više od dve decenije posvećena je unapređenju prava građana i zaštiti životne sredine. Svoj rad temelji na principima transparentnosti, dijaloga i učešća – verujući da građani imaju pravo da aktivno učestvuju u donošenju odluka koje utiču na njihovo okruženje. U svom radu dosledno primenjuje vrednosti Arhuske konvencije i zalaže se za otvoren, zakonit i inkluzivan dijalog između građana i institucija, što je i srž njenog delovanja kroz Arhus centar Novi Sad. Kao liderka ovog centra, organizovala je desetine uspešnih civilnih i korporativnih volonterskih akcija, uključivši veliki broj ljudi iz različitih sektora oko zajedničkog cilja – da priroda ne ostane bez glasa. To su bile akcije pošumljavanja i uređenja prostora u Nacionalnom parku „Fruška gora”, Parku prirode „Beljanska bara”, specijalnim rezervatima prirode „Obedska bara” i „Deliblatska peščara”, Parkovima prirode „Begečka jama” i „Jegrička”. Svaka lokacija nosi trag njenog rada – i osmehe volontera.

Razvila je autentičnu metodologiju za sprovođenje volonterskih ekoloških akcija koje daju merljive rezultate, uvažavaju prirodne vrednosti i lokalni kontekst, i mogu se uspešno primenjivati u saradnji sa obrazovnim ustanovama, civilnim sektorom, institucijama i poslovnom zajednicom. Za nju to nije program – to je pristup koji gradi poverenje i dugoročne promene.

Vodič **Zeleni poziv** napisala je kao alat, inspiraciju i poziv – uverena da volontiranje nije rezervisano za višak vremena, već je odgovor na manjak brige. Veruje da svi – mladi, žene, radnici, komšije, preduzeća, institucije – mogu biti deo ekoloških rešenja, jer pravo na zdravu životnu sredinu nije luksuz, već osnovno ljudsko pravo.

Pronađite više o radu Darije Šajin:

10. Prostor za beleške

Ovde možeš da ispišeš ono što ti je najvažnije – ideju, datum, poruku sebi.
Tvoj zeleni trag počinje baš ovde.

POSVETA

Ovaj vodič posvećujem mojim roditeljima – ljudima čije su tihe borbe oblikovale moju snagu.

Iako pogođeni ratom, nikada nisu prestali da veruju u moć znanja, dostojanstva i upornosti.

U izbegličkom koferu nije bilo mnogo stvari, ali bilo je mesta za knjige, za nadu, i za poruku: „Uči, jer znanje ti niko ne može oduzeti“.

Zahvalna sam što su me naučili da je upornost oblik slobode, a znanje – najjači oblik otpora.

Moj volonterski duh rođen je u toj tihoj, porodičnoj školi vrednosti. On je moj kompas i danas – moj poziv.

Darija Šajin